

STANOWISKO**Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji [PIIT]****w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw**

W odpowiedzi na zaproszenie do udziału w konsultacjach *projektu ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw* Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji (PIIT) przedstawia następujące stanowisko.

Odniesienie ogólne

W pierwszej kolejności, pragniemy odnotować, że przedstawiony w projekcie ustawy zakres działań legislacyjnych stanowi w naszej ocenie istotny krok w kierunku poprawy warunków realizacji inwestycji szerokopasmowych w Polsce. Docenić należy w tym miejscu analizy przedstawione w ramach uzasadnienia i Oceny Skutków Regulacji. Pomijając punktowe uwagi, do których odnosimy się w części szczegółowej, odnotowujemy dążenie projektodawcy do wyjaśnienia celów wprowadzanych rozwiązań oraz określenia ich efektów, co należy uznać za dobrą praktykę.

Mając na uwadze, że wdrożenie w Polsce sieci 5G będzie niemożliwe bez utrzymania pakietu kluczowych założeń przedstawionego projektu ustawy (co potwierdzają także analizy zawarte w projektach krajowej strategii wdrażania 5G), dostrzegamy zaadresowanie problemu limitów PEM, które dziś stanowią jedną z kluczowych barier rozwoju 5G w Polsce. Skuteczne dostosowanie dopuszczalnych poziomów PEM, to warunek powodzenia projektu 5G w Polsce.

Dostrzegamy uwzględnienie w projekcie zagadnień związanych z przedstawianymi przez niektóre środowiska społecznymi obawami związanymi z realizacją i eksploatacją instalacji radiokomunikacyjnych. W naszej ocenie rozwiązania proporcjonalne, wdrażane w sposób obiektywny i merytoryczny przez bezstronne organy administracji publicznej mogą przysłużyć się zwiększeniu wiedzy społeczeństwa. Jednocześnie, jedynymi uprawnionymi do oceny merytorycznej i zgodności z prawem muszą pozostawać organy administracji publicznej.

Od skutecznej realizacji założeń dot. harmonizacji limitów PEM zależec powinno utrzymanie lub usunięcie innych zmian w tym obszarze mających na celu zwiększenie poziomu kontroli, a w szczególności uregulowań związanych z planowanym formalnym osadzeniem systemu SI2PEM (przygotowywanego przez Instytut Łączności – Państwowy Instytut Badawczy) w procesie budowlanym.

W projekcie znalazły się również niepokojące założenia zmian w zakresie inwentaryzacji infrastruktury i usług telekomunikacyjnych. Planowane zmiany budzą wątpliwości, co do swojej proporcjonalności oraz celowości, a ich wdrożenie wiązałoby się z ogromnymi kosztami oraz zmianami organizacyjnymi. Izba postuluje rezygnację z ich wprowadzania w projektowanym kształcie. W przypadku ich utrzymania,

istotna część z zaproponowanych zmian pozytywnych zostanie „skonsumowana” przez bardzo istotne zaostwienie wymagań sprawozdawczych.

Dbając o środowisko regulacyjne dla rozwoju inwestycji w zakresie dostępu do usług telekomunikacyjnych nie można zapominać o konieczności ucyfrowienia samego rynku telekomunikacyjnego. Nowelizacja z dnia 10 maja 2018 r. ustawy – Prawo telekomunikacyjne niestety nie realizuje w pełni założeń i wyzwań digitalizacyjnych w zakresie zawierania umów i kontaktów z Klientem, wprowadzając w praktyce w niektórych przypadkach nawet zwiększenie wykorzystania papieru. Izba w dalszej części stanowiska przedstawia swoje postulaty, które nadając normom Prawa telekomunikacyjnego kształt zgodny z kierunkami nowoczesnej gospodarki cyfrowej, dbają o dobro wszystkich Klientów – zarówno tych wybierających kontakt cyfrowy, jak i tych preferujących papierowy.

Uwagi szczegółowe:

I. Art. 1 - zmiany w zakresie zmiany ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych

1. art. 2 ust. 1 pkt 4 – def. infrastruktury o nieznacznym oddziaływaniu

Przedmiotowa definicja ma kluczowe znaczenie dla określenia zakresu zwolnienia z obowiązku uzyskania decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego. Zaproponowane zmiany zasługują w naszej ocenie na pełne poparcie.

Jednocześnie proponujemy **doprecyzowanie w zakresie linii nadziemnych mające na celu wskazanie, że dotyczy to linii nadziemnej wraz z podbudową słupową**, co jest zgodne z systemem pojęć ustalonym na poziomie rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać telekomunikacyjne obiekty budowlane. Brak takiego doprecyzowania może rodzić wątpliwości w zakresie ustalenia czy zwolnienie dotyczy samej linii jako kabla, czy linii, jako kabla wraz z podbudową.

2. art. 2 ust. 1 pkt 9 – def. sieci nowej generacji

Nowelizacja wprowadza definicję „sieci nowej generacji”. Z treści definicji można sądzić, że obejmuje ona także obecnie działające sieci LTE. Definicja jest dość złożona, mimo to rodzi istotne wątpliwości interpretacyjne.

W uzasadnieniu wskazano, że w omawianej definicji chodzi o sieć 5G:

„Dodano definicję sieci nowej generacji, jaką jest sieć 5G, na którą składają się linie światłowodowe lub inne równoważne dla światłowodów sieci telekomunikacyjne i podłączone do nich punkty dostępu bezprzewodowego o bliskim zasięgu wraz ze związanymi z nimi osprzętem i urządzeniami zasilającymi.”

Powyższe zdanie również budzi zastrzeżenia, ponieważ wynikałoby z niego, że sieć 5G nie zawiera „normalnych” komórek, a jedynie punkty dostępowe małej mocy. Należy zmodyfikować definicję sieci nowej generacji tak, aby faktycznie obejmowała całość sieci 5G.

W tym kontekście wątpliwości budzi również użycie zwrotu „sieć nowej generacji” na określenie definiowanego pojęcia. Dotychczas bowiem takie pojęcia (NGN, NGA) używane są w sposób uniwersalny i najbardziej generalny na określenie całości sieci o wysokich parametrach. W tym natomiast przypadku pojęcie to używane jest do zdefiniowania znacznie węższego zakresu sieci.

Sugerujemy również rezygnację ze wskazywania w definicji wymogów funkcjonalnych o bliżej niejasnym znaczeniu, które w praktyce będą rodziły wątpliwości co do kwalifikacji danej sieci jako sieci nowej generacji. W szczególności, iż organy dokonujące oceny czy dana sieć spełnia określone w definicji kryteria nie są wyspecjalizowane w zakresie techniki telekomunikacyjnej. Jest to tym bardziej uzasadnione, że określa się już szczegółowe zakładane przeznaczenie sieci. Ponadto dla realnego wykorzystania przepisów związanych z realizacją sieci nowej generacji może okazać się niewystarczające wskazanie na linie telekomunikacyjne lub sieci. Elementem tychże pojęć nie są bowiem kanalizacja kablowa, podbudowa słupowa, konstrukcje wsporcze ani wolnostojące maszty. Tym samym wnioskujemy o wskazanie na nie wprost w definicji.

Ponadto nie jest jasne, czy kryteria wymienione w definicji mają być spełnione łącznie, czy wystarczy spełnienie jednego z nich.

3. art. 2 ust. 1 pkt 9 – def. punktu bezprzewodowego o niewielkim zasięgu

W naszej ocenie, definicja wymaga dopracowania:

- Zamiast „niskiej mocy” należałoby raczej mówić o „małej mocy”.
- Nie wiadomo co wnosi wtrącenie „które może być częścią publicznej sieci telekomunikacyjnej”.
- Naszym zdaniem w odniesieniu do sieci ruchomej lub stałej lepiej mówić o jej rodzaju niż o „topologii”. Proponujemy zatem rozważyć odpowiednią zmianę.
- Wątpliwości budzi również sformułowanie „dysponujące małym zasięgiem” w kontekście urządzenia. Urządzenie nie tyle „dysponuje” zasięgiem, co zapewnia zasięg, charakteryzuje się zasięgiem itp.
- Jest: „wykorzystujące widmo radiowe objęte obowiązkiem uzyskania rezerwacji częstotliwości, pozwolenia radiowego (...) lub widmo radiowe zwolnione z tego obowiązku. Należy wskazać, że w polskich przepisach prawa nie ma podziału widma na takie kategorie. Wskazany podział dotyczy urządzeń, których używanie wymaga bądź nie wymaga pozwolenia lub wpisu do rejestru.

4. Art. 16a – fundusz szerokopasmowy

W naszej ocenie redystrybucja środków pieniężnych pochodzących od operatorów telekomunikacyjnych powinna przede wszystkim gwarantować przeznaczenie ich na cele najistotniejsze dla podmiotów „składających się” na jego budżet. Aktualne założenia mogą budzić wątpliwości, co do faktycznie zakładanego sposobu dystrybucji środków oraz jego przyszłych beneficjentów. Dlatego wymagają dalszej dyskusji i doprecyzowania.

W chwili obecnej głównymi płatnikami opłat, które miałyby zasilać Fundusz są operatorzy MNO. Ta okoliczność powinna być brana pod uwagę w konstruowaniu jego założeń.

Zwracamy uwagę, że ustawodawca powinien w pierwszej kolejności rozważyć mechanizm, w którym przedsiębiorca miałby wybór: albo wpłaca opłaty do budżetu (lub funduszu), albo musi zainwestować środki w odpowiedniej wysokości w nowoczesne sieci, np. 5G lub sieci światłowodowe.

Równolegle sygnalizujemy, że ewentualne uruchomienie w ramach funduszu współfinansowania w modelu opartym o aktualny model POPC, w szczególności przy uwzględnieniu relatywnie niskiego budżetu, może skutkować wybiórczym wsparciem jedynie niektórych podmiotów i to niekoniecznie tych, które w szerokim zakresie przyczyniają się do jego zasilania.

Tym samym postulujemy w pierwszej kolejności pogłębioną dyskusję na temat możliwego zakresu wykorzystania funduszu. Wstępnie wskazujemy na następujące możliwe założenia:

1. Dostępność środków powinna być powiązana z udziałem, w jakim dany podmiot partycypuje w opłatach zasilających Fundusz.

Odpowiednia część środków pochodzących z opłat ponoszonych przez operatorów sieci mobilnych mogłaby zostać przeznaczona na refarming częstotliwości, np. z zakresu 3.x GHz dążąc do zapewnienia szybszej dostępności całości tego zakresu na potrzeby rozpoczęcia budowy sieci 5G.

2. Z Funduszu powinny być finansowane ewentualne przyszłe dopłaty z tytułu świadczenia usługi powszechnej, pozwalając w ten sposób na odejście od finansowania sektorowego.
3. Środki Funduszu mogłyby stanowić potencjalne wsparcie dla użytkowników o specjalnych potrzebach w zakresie finansowania wysokiej jakości usług.

5. Art. 24 – propozycja dodatkowej zmiany

W projekcie, w związku ze zmianami art. 30 zakłada się likwidację obowiązku przekazywania do Prezesa UKE tekstów umów dotyczących dostępu do budynku, przyłącza lub instalacji. Jednocześnie pozostawiany jest obowiązek przekazywania tekstów umów dotyczących umów o dostępie do infrastruktury technicznej.

Postulujemy modyfikację art. 24, poprzez zastąpienie bezwzględnego obowiązku przekazywania umów, wprowadzeniem możliwości wezwania przez Prezesa UKE do przekazania przez określony podmiot określonej kategorii umów. W ocenie Izby aktualnie obowiązujący przepis z jednej strony stanowi dla stron umów dot. szerokiego katalogu umów „dostępowych” zbytnie i zbędne obciążenie. Z drugiej strony przepis jest nieprecyzyjny, przez co utrudnione jest jego stosowanie. Pierwotnie przepis odnosił się wyłącznie do relatywnie precyzyjnie określonego katalogu umów o dostępie do infrastruktury przedsiębiorców elektroenergetycznych oraz wodociągowo-kanalizacyjnych, umów o dostępie do infrastruktury współfinansowanej ze środków publicznych, a także umów o dostępie do budynków. Ich

celem miało być umożliwienie Prezesowi UKE zapoznania się z pierwszymi, zawieranymi pod rządami „megaustawy” umowami.

Aktualnie stracił on jednak swoje pierwotne praktyczne znaczenie, albowiem praktyki rynkowe, a także linia decyzyjna Prezesa UKE zostały już ustabilizowane. Jednocześnie z uwagi na dokonane nowelizacją megaustawy z 2016 r., znaczne rozszerzenie kategorii „umów o dostępie do infrastruktury technicznej”, a także dodanie nowych typów umów dot. koordynacji robót, zakres umów, jakie powinny być przekazywane do Prezesa UKE rozrósł się do zakresu, którego ramy trudno bliżej określić - podobnie jak trudny do ustalenia jest zakres kluczowego pojęcia „infrastruktury technicznej” definiowanej przecież poprzez katalog otwarty.

Dodatkowo, praktyką rynkową nie jest zawieranie wszystkich umów wyraźnie w oparciu o określone przepisy „megaustawy”, lecz w ramach zasady „swobody umów”. W ten sposób relacje stron określone są w umowach o charakterze cywilnych umów kodeksowych lub pozakodeksowych, a nie umów nazwanych i opisanych w megaustawie. W praktyce zawierane umowy oparte są na wzorach przyjętych w danym przedsiębiorstwie, zatem przekazywanie tysięcy umów o niemal identycznej treści nie znajduje uzasadnienia.

Ponadto, zwrócić można uwagę na obowiązujące nieprecyzyjne określenie podmiotu obowiązującego do przekazania „tekstu umowy” do Prezesa UKE. Art. 24 ust. 1 wskazuje, że tekst powinna przekazać „strona umowy”. Takie sformułowanie obowiązku utrudnia ustalenie czy konieczne jest przekazanie tekstu umowy przez obie strony, czy jednak wystarczające jest jego przekazanie przez jedną ze stron. Gdyby jak wskazuje interpretacja językowa, teksty umów, miały przekazywać obie strony, przy aktualnej ogromnej dynamice realizacji projektów inwestycyjnych oraz związanych w tym umów, wykonanie tego obowiązku generowałoby znaczne sumaryczne koszty po stronie podmiotów obowiązanych, a po stronie Prezesa UKE – konieczność organizacji odpowiednio pojemnych archiwów do przechowywania tych dokumentów.

Jednocześnie, rozumiejąc konieczność posiadania przez Prezesa UKE, narzędzia pozwalającego na weryfikację trendów rynkowych oraz odpowiednie do nich planowanie polityki regulacyjnej, jako uzasadniony, ewentualny obowiązek informacyjny identyfikujemy konieczność przekazywania określonych kategorii umów, po wezwaniu przez Prezesa UKE.

Biorąc powyższe pod uwagę proponujemy nadać art. 24 następujące brzmienie:

Art. 24 ust. 1 ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych otrzymuje brzmienie:

„1. Prezes UKE może wezwać przedsiębiorcę telekomunikacyjnego lub operatora sieci do przekazania tekstów umów o dostępie do infrastruktury technicznej zawartych przez te podmioty w okresie ostatnich 6 miesięcy.”

Analogiczną zmianę proponujemy wprowadzić w **art. 33 ustawy Prawo telekomunikacyjne** poprzez nadanie mu brzmienia:

„1. Prezes UKE może wezwać przedsiębiorcę telekomunikacyjnego obowiązującego na podstawie art. 34 lub art. 45 oraz podmiot, o którym mowa w art. 4 pkt 1, 2, 4, 5, 7 i 8, będący stroną umowy o dostępie telekomunikacyjnym, do przekazania tekstów umów zawartych przez te podmioty w okresie ostatnich 6 miesięcy.”

6. Art. 29 – zwiększenie zakresu obowiązków sprawozdawczych przedsiębiorców

Zdecydowanie wnioskujemy o wykreślenie przedmiotowej zmiany zarówno w zakresie wprowadzenia modelu inwentaryzacji ciągłej, jak i inwentaryzacji przebiegów fizycznych infrastruktury.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że przedmiotowe zmiany w każdym przedsiębiorstwie telekomunikacyjnym, w tym z sektora MŚP będą powodowały - w zależności od skali działalności - wielotysięczne, a nawet wielomilionowe koszty dostosowawcze. Wbrew bowiem zawartym w uzasadnieniu i OSR tezom traktującym o żadnym lub minimalnym jedynie (nieoszacowanym) wpływie przedmiotowych zmian na przedsiębiorców, zaznaczyć należy, że systemy inwentaryzacyjne, systemy sprzedażowe, dane geodezyjne, ani stan paszportyzacji sieci nie pozwalają na uruchomienie sprawozdawczości bez zmian organizacyjnych, zapewnienia dodatkowego zaangażowania osobowego oraz wydatków na dostosowanie inwentaryzacji sieci do nowych wymagań. Aktualnie bowiem dane, które miałyby być wymagane nie są operatorom niezbędne do prowadzenia efektywnej i zgodnej z prawem działalności i nawet jeśli częściowo byłyby dostępne to w formie rozproszonej oraz w znacznym zakresie jako dokumentacja papierowa wymagająca dalszych opracowań. W praktyce, w większych organizacjach wdrożenie obowiązku ciągłego raportowania oznacza stworzenie struktur osobowych i technicznych dedykowanych wyłącznie realizacji obowiązku raportowego. Warto również zaznaczyć, że teoretycznie dostępna dzisiaj możliwość bieżącego raportowania w ramach systemu SIIS jest pozorna, albowiem każdorazowo wymagane jest zasilenie systemu pełnym zakresem informacji, a nie jedynie informacją o jednej zmianie danych.

Poza powyższym znaczne wątpliwości budzi proporcjonalność planowanego obowiązku. Według uzasadnienia i OSR projektu zasadniczymi celami wprowadzenia istotnego zaostrenia wymogów sprawozdawczych w zakresie inwentaryzacji infrastruktury, sieci i usług jest zapewnienie organom administracji właściwym w zakresie telekomunikacji, tj. w szczególności Prezesowi UKE zawsze aktualnych i maksymalnie szerokich danych w zakresie rynku telekomunikacyjnego na potrzeby analiz rynkowych. Nie wskazano przy tym innych, realnych i faktycznych potrzeb, które miałyby potencjalnie pozytywne skutki dla operatorów, co mogłoby łagodzić dolegliwości związane z nowymi obowiązkami. Uwzględniając już dzisiaj ogromne obciążenia sprawozdawcze przedsiębiorców wobec Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej, a także skalę obsługiwanych zapytań w trybie art. 6 ustawy Prawo telekomunikacyjne, stanowczo oponujemy przeciwko dalszemu ich zwiększaniu.

Podsumowując, w naszej ocenie jest to rozwiązanie zupełnie nieproporcjonalne i będzie stanowiło kolejny uciążliwy i kosztowny obowiązek sprawozdawczy przedsiębiorców telekomunikacyjnych i powinno być usunięte z projektu, w szczególności, iż jego celem miało być wsparcie rozwoju sieci

i zachęcenie do realizacji szeroko zakrojonych inwestycji w sieci 5G, a nie dokładanie nowych obciążeń i barier.

7. Art. 29c ust. 1

Zmiana uprawnień operatorów na obowiązek w zakresie dostarczenia właściwych informacji o infrastrukturze technicznej oraz planach inwestycyjnych, spowoduje nowe obciążenia finansowe i organizacyjne dla operatorów telekomunikacyjnych. W związku z faktem, że zmiana może dotyczyć także przedsiębiorców telekomunikacyjnych (obciążonych już obowiązkami sprawozdawczymi), a nie tylko pozostałych operatorów infrastruktury technicznej oponujemy przed jej wprowadzeniem w obecnym brzmieniu. Ewentualnie proponujemy wyłączenie jej stosowania wobec przedsiębiorców telekomunikacyjnych. W innym przypadku będzie mogła być odczytywana jako sprzeczna z ideą ustawy bariera dla operatorów telekomunikacyjnych.

8. Art. 30 ust. 1 pkt - warunkowy dostęp do instalacji telekomunikacyjnej (postulat dodatkowy)

W ust. 1 pkt 1 wykreślenie zwrotu „jeżeli powielenie takiej infrastruktury byłoby ekonomicznie nieopłacalne lub technicznie niemożliwe”. W naszej ocenie, jeśli pożądaną sytuacją jest optymalne wykorzystanie istniejących zasobów, bezprzedmiotowe jest utrzymywanie przesłanki ograniczającej ich wykorzystanie. Podobną zmianę proponujemy wprowadzić w ust. 3. Jednocześnie, mamy świadomość brzmienia art. 9 ust. 2 tzw. „dyrektywy kosztowej”. Niemniej jednak przepis ten jest w naszej ocenie zbyt ograniczający, a w każdym przypadku nie dotyczy odcinka przyłącza.

9. art. 30 ust. 6 – instalacja telekomunikacyjna, jako część składowa nieruchomości

Popieramy wyrażoną w uzasadnieniu projektu intencję zmiany polegającą na przesądzeniu, że instalacja telekomunikacyjna budynku powinna być realizowana przez inwestora budynku i dostępna dla wszystkich potencjalnie zainteresowanych operatorów. Dzisiejsza praktyka wskazuje bowiem, że częste są przypadki, w których instalacja telekomunikacyjna w nowych budynkach jest wykonana przez operatora, który zastrzegając na swoją rzecz jej własność żąda od innych operatorów zaporowych opłat za dostęp do tej instalacji, ograniczając tym samym mieszkańcom możliwość korzystania z usług telekomunikacyjnych wyłączenie do swojej oferty.

Faktycznym skutkiem planowanej zmiany może być ograniczenie, w myśl art. 47 KC możliwości obrotu przedmiotową instalacją jako odrębnym przedmiotem własności i innych praw rzeczowych. Dla osiągnięcia tego skutku istotne byłoby także doprecyzowanie wyrażnie wskazujące na wyłączenie stosowania w tym przypadku art. 49 KC jako *legi generalis*.

Najdonioślejszym efektem takiej konstrukcji zdaje się wyłączenie możliwości zniesienia obowiązku udzielania dostępu do instalacji budynkowej przez dysponenta budynku, w związku z przekazaniem przez niego własności instalacji innemu podmiotowi. Tym samym dysponent budynku, zawsze powinni być zobowiązani do udzielania dostępu do instalacji na zasadach określonych w art. 30 megaustawy.

Równoległe jednak, wbrew uzasadnieniu ustawy, w naszej ocenie, brzmienie przepisu w zależności od przyjętej linii interpretacyjnej nie musi być odczytywane jako adresowane wyłącznie do inwestora. Jego

główną treścią jest bowiem określenie statusu własnościowego instalacji telekomunikacyjnej budynku. Decydując się na istotne odejście od reguł KC uzasadnione jest zachowanie wysokiej ostrożności i precyzji w formułowaniu zakresu wyjątku.

Aby w pełni osiągnąć taki efekt sugerowana byłaby głębsza zmiana ust. 6 lub wręcz podział go na dwie jednostki redakcyjne, z których pierwsza zawierałaby treść zgodną z aktualnym ust. 6 tj. wskazanie na obowiązek wyposażenia budynku w instalację, a druga wskazywała wprost, że wyłącznie instalacja wykonana przez inwestora w toku budowy nowego budynku, a także w okolicznościach, o których mowa w ust. 8 stanowi część składową nieruchomości.

Co więcej, sygnalizujemy, że planowany efekt w postaci większego zdyscyplinowania inwestorów oraz ograniczenia opisanych w uzasadnieniu porozumień może nie zostać osiągnięty w pełni. Wpływają na to następujące okoliczności:

- fakt, że dana instalacja będzie częścią składową budynku nie ma istotnego znaczenia z punktu widzenia obowiązujących przepisów prawa budowlanego, w tym warunków technicznych, a więc nie oznacza wzmocnienia wymagań wobec inwestora;
- określenie, że dana instalacja stanowi część składową nie wyklucza uczynienia jej przedmiotem stosunków zobowiązaniowych, a więc takich, których przedmiotem mogą być wzmiankowane „porozumienia”.

Z praktycznego punktu widzenia, stosowanie przepisów po wprowadzeniu wyjątku od zasad ogólnych KC, dla jednego konkretnego przypadku realizacji instalacji może w naszej ocenie skutkować realnymi wątpliwościami interpretacyjnymi, szczególnie w obliczu wielości możliwych stanów faktycznych ocenianych dzisiaj na gruncie ogólnych reguł KC wskazujących na związek między częścią składową, a częścią główną. Przykładową sytuacją może być trudność z ustaleniem własności kabli umieszczonych przez operatorów w kanalizacji budynkowej stanowiącej część składową obok identycznych kabli również stanowiących część składową z uwagi na ich umieszczenie w ramach realizacji obowiązku wynikającego z rozporządzenia budynkowego a niekoniecznie faktyczne związanie z budynkiem. Podobne sytuacje mogą mieć miejsce, gdy operator telekomunikacyjny w toku budowy budynku wyposażyłby go w dodatkową, obok instalacji deweloperskiej, instalację, np. wyłącznie światłowodową, ale wykonaną w identycznej technologii i z użyciem identycznych włókien, a potencjalnie nawet w ramach koordynacji inwestycji przez tego samego wykonawcę. Zagadnienia te możliwe do rozwiązania na poziomie teoretycznym, w praktyce będą zachęcały niektóre podmioty do działania na granicach luzu interpretacyjnego, co w efekcie spowoduje wzrost liczby spraw spornych rozstrzyganych w postępowaniach sądowych.

Z tych przyczyn precyzja dodawanej regulacji ma kluczowe znaczenie. Postulujemy więc wprowadzenie zmian w projektowanym ust. 6 bardzo klarownie wskazujących, że wyłącznie instalacja realizowana w toku procesu inwestycyjnego dot. całego budynku oraz wykonana wg pełnych wytycznych rozporządzenia stanowi w całości część składową niezależnie od oceny jej faktycznego związania z materią budynku.

Poza powyższym, sygnalizujemy inne możliwe do podjęcia działania wzmacniające poziom respektowania przepisów w zakresie instalacji budynkowych:

- wzmocnienie kontroli na poziomie pozwolenia na budowę
- wzmocnienie kontroli na poziomie pozwolenia na użytkowanie
- wzmocnienie kontroli budynku w toku jego użytkowania
- wzmocnienie uprawnień i sprawności prowadzenia postępowań przez Prezesa UKE w zakresie dostępu
- działania Prezesa UOKiK w zakresie zawierania porozumień mających na celu ograniczenie konkurencji
- doprecyzowanie w tzw. „ustawie deweloperskiej” mającej chronić nabywców lokali, że w budynku i nabywanym lokalu wykonane są elementy instalacji telekomunikacyjnej (stanowiące własność dewelopera/wspólnoty) zgodnie z rozporządzeniem i umożliwiające otwarty dostęp różnych dostawców usług.

Odrębnym wątkiem, który nie jest adresowany w przepisach jest kwestia utrzymania i zasad udostępnienia instalacji będącej częścią składową budynku. W praktyce po wykonaniu budynku wraz z instalacją następcą prawnym będzie nowo zawiązana wspólnota działająca samodzielnie lub wraz z zarządcą, które to nie są podmiotami posiadającymi doświadczenie w zakresie zarządzania i utrzymania specjalistycznej instalacji telekomunikacyjnej. Aktualnie brak jest przepisów prawnych, które obligowałyby do dokonywania okresowych przeglądów takiej stanowiącej „część składową budynku” instalacji. Ewentualne awarie instalacji i brak realnego wpływu przedsiębiorcy telekomunikacyjnego na czas i jakość ich naprawy mogą mieć znaczenie dla awarii usług telekomunikacyjnych lub obniżenia jakości ich świadczenia, co może mieć istotny skutek dla umownych zobowiązań operatorów wobec abonentów. Postulujemy uwzględnienie tych zagadnień w projekcie.

10. Art. 30 ust. 8 - wykonanie instalacji w istniejących budynkach

Celem zmiany jest przede wszystkim zasługujące na poparcie rozszerzenie katalogu sytuacji, w których niezbędne będzie wykonanie instalacji telekomunikacyjnej przy okazji innych prac w budynku. W tym zakresie nie zgłaszamy uwag.

Nasze obawy budzą jednak praktyczne komplikacje, jakie mogą wynikać ze stosowania proponowanych norm, związane z nową treścią art. 30 ust. 6, a także projektowanymi regułami intertemporalnymi, w tym np.:

- obowiązek realizacji instalacji aktualizuje się, jeśli w istniejącym budynku nie ma instalacji, o której mowa w ust. 6, a więc:
  - **instalacji zgodnej z aktualnymi wymaganiami rozporządzenia** budynkowego

- dla budynków realizowanych przed okresem jego działania, będzie w 99% przypadków niespełnione,
  - nawet jeśli w budynku istnieje już instalacja światłowodowa lub z kabli współosiowych z dużym prawdopodobieństwem nie będzie obejmowała instalacji dvb-t, dvb-s
  - niejasne jest, czy jeśli część instalacji już istnieje, lecz brak jest pełnej określonej w rozporządzeniu, należało będzie uzupełnić o brakujące elementy czy wykonać nową instalację dublującą istniejące zasoby
  - niejasne są sytuacje czy istniejąca instalacja światłowodowa, lecz np. z innym typem złącza niż wskazane w rozporządzeniu będzie wystarczająca czy jednak powinna zostać zdublowana;
- **instalacji będącej częścią składową nieruchomości**, co oznacza, że nawet jeśli w budynku istnieje instalacja zgodna z rozporządzeniem, lecz nie jest w całości częścią składową, warunek ten nie będzie spełniony.

Powyższe ma o tyle istotne znaczenie, że oświadczenie inwestora „budynkowego” ma być składane pod rygorem odpowiedzialności karnej, a także dotyczy istniejącego już budynku zrealizowanego zarówno przed, jak i po wejściu w życie nowych wymagań dla instalacji telekomunikacyjnych, w którym wielość stanów prawnych i faktycznych może być bardzo znacząca.

Biorąc pod uwagę powyższe zagadnienia postulujemy:

- ograniczenie zakresu oświadczenia wyłącznie do oceny istniejących zasobów pod względem technicznym, a nie cywilno-prawnym;
- ograniczenie obowiązku realizacji nowej instalacji w zakresie, w jakim miałyby dublować istniejące już zasoby, które pod względem oceny funkcjonalnej, a niekoniecznie ścisłej oceny zgodności z warunkami technicznymi zaspokajają potrzeby mieszkańców.

11. Art. 46 ust 1a - MPZP

Zmiana treści art. 46 poprzez dodanie ust. 1a, zgodnie, z którym nie stosuje się ustaleń planu miejscowego w zakresie ustanowionych zakazów lub przyjętych w nim rozwiązań, których realizacja uniemożliwia lokalizowanie inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, jeżeli taka inwestycja jest zgodna z przepisami odrębnymi, jest korzystna, jednakże wymaga uzupełnienia. Należy jednoznacznie doprecyzować, iż przepisy planu miejscowego nie są przepisami odrębnymi.

II. Art. 2 – zmiany ustawy o drogach publicznych

1. Art. 39-40 – zakres zezwoleń

1.1. Postulujemy doprecyzowanie przepisów wskazujące, że instalacja linii kablowych w istniejącej kanalizacji oraz na istniejącej podbudowie słupowej wymaga jedynie zezwolenia na prowadzenie robót w pasie drogowym i nie wymaga ani tzw. „decyzji lokalizacyjnej” z art. 39, ani zezwolenia na zajęcie pasa w celu umieszczenia infrastruktury. Aktualnie pojawiają się żądania zarządców do uzyskania także decyzji o zajęciu pasa w celu umieszczenia nowych kabli. Postulaty te wynikają z używania na poziomie ustawy o drogach publicznych ogólnego pojęcia „infrastruktury telekomunikacyjnej”.

1.2. W art. 40 proponujemy dodanie ust. 2a wskazującego, że nie wymaga zezwolenia, o którym mowa w ust. 2 pkt 1 wykonywanie prac, które nie prowadzą do naruszenia powierzchni pasa drogowego, a jednocześnie nie wymagają uzyskania pozwolenia na budowę lub dokonania zgłoszenia. Warunki dokonywania takich prac mogłyby być określane w zezwoleniu na umieszczenie urządzeń w pasie drogowym. Celem jest ograniczenie obowiązków formalnych związanych z wykonywaniem najprostszych prac związanych z utrzymaniem istniejącej infrastruktury (np. weryfikacja drożności kanalizacji), które nie wiążą się z wykonywaniem prac ziemnych i ingerencją w materię pasa drogowego, ani koniecznością późniejszego odtworzenia powierzchni.

1.3. Uzupełniając, wnosimy o rozważenie możliwości wprowadzenia zwolnienia z obowiązku uzyskania zezwolenia na zajęcie pasa drogowego w celu umieszczenia infrastruktury oraz prowadzenia prac dla zamierzeń o bardzo ograniczonym zakresie i charakterze „instalacyjnym”. W szczególności istotne byłoby wprowadzenie możliwości realizacji przyłączy do budynków poprzez odejście od istniejącej już w pasie drogowym kanalizacji kablowej lub podbudowy słupowej, w tym otwarcia studni kablowej. Wykonywanie takich prac mogłoby podlegać zgłoszeniu zarządcy drogi oraz podlegać opłacie jak dla zajęcia związane z wydaniem zezwolenia w celu prowadzenia robót, a w stosownych przypadkach aktualizacji wysokości rocznej opłaty za zajęcie pasa drogowego. Dopuszczenie takich prac miałyby pozytywny skutek w zakresie przyspieszenia dostarczenia zamawianych przez użytkowników usług. Aktualnie, dla lokalizacji, dla których konieczne jest wykonanie prostego przyłącza, formalnie wymagane byłoby uzyskanie zezwolenia zarządcy drogi, co w konsekwencji oznacza długi czas oczekiwania klienta na uruchomienie usługi.

2. Okresy gwarancji na drogi

Aktualnie obowiązujący art. 39 ust. 3 pkt 1 ustawy o drogach publicznych umożliwia zarządcy drogi wydanie odmowy lokalizacji w pasie drogowym infrastruktury telekomunikacyjnej, jeśli jej umieszczenie miałyby doprowadzić do utraty uprawnień z tytułu gwarancji lub rękojmi w zakresie budowy, przebudowy lub remontu dróg.

Niewątpliwie kwestie te pozostają istotne dla zarządców dróg, jednak w praktyce okresy gwarancji na drogi sięgają nawet okresów 10. letnich. Biorąc jednocześnie pod uwagę, że w ostatnich latach

aktywność, w zakresie inwestycji drogowych jest bardzo wysoka, liczne odcinki dróg objęte są przedmiotowymi gwarancjami.

W przypadku złożenia wniosku o zajęcie pasa drogowego, drogi objętej gwarancją, praktyką jest odmowa dostępu do pasa drogowego, podjęcie „negocjacji” w sprawie przejęcia części gwarancji, lub realizacja inwestycji za pośrednictwem lub pod nadzorem gwaranta.

Utrudnia to ich wykorzystanie do realizacji istotnych społecznie inwestycji szerokopasmowych.

Biorąc pod uwagę, że dobro inwestycji publicznych, a przede wszystkim bezpieczeństwo ruchu drogowego uzasadniają istnienie pewnych ograniczeń, w zakresie prac prowadzonych w pasie drogi możliwe do zaproponowania są następujące możliwości:

- działanie faktyczne, poprzez uwzględnianie w umowach gwarancyjnych możliwości realizacji inwestycji szerokopasmowych w pasie drogi,
- działanie legislacyjne, poprzez dookreślenie przesłanek, w jakich faktycznie może dojść do naruszenia gwarancji w wyniku inwestycji szerokopasmowej albo w jakich do takiego naruszenia nie dochodzi,
- działanie legislacyjne poprzez wskazanie możliwości realizacji inwestycji szerokopasmowej, w uzgodnieniu z zarządcą i gwarantem w sposób, który nie naruszy gwarancji, wraz z określeniem zakresu odpowiedzialności i podziału ewentualnych kosztów,
- działania legislacyjne poprzez wskazanie, że odmowa nie jest uzasadniona w przypadku, w którym wnioskujący deklaruje przejęcie gwarancji w zakresie, w jakim lokalizowana miałyby być infrastruktura telekomunikacyjna, tj. zajmowanej części pasa drogowego (np. przejęcie gwarancji na pas szerokości 0,5 m od ułożonego rurociągu).

III. Art. 4, 9 i 10 – porozumienia w sprawie opłat za zajęcie pasa drogowego

Zgodnie z projektowanymi przepisami JST wszystkich szczebli miałyby możliwość zawierania umów w sprawie obniżenia opłat za zajęcie pasa drogowego „w zamian za realizację inwestycji zaspokajającej zbiorowe potrzeby wspólnoty, związanej z zajęciem przez inwestora pasa drogowego w celu umieszczenia w pasie drogowym urządzeń infrastruktury technicznej niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego”.

Propozycję tą należy rozpatrywać w dwóch wariantach zależnych od ostatecznego kształtu nowelizacji:

- **Przy założeniu braku wprowadzenia zmian w art. 40 ust. 8 udp.** tj. obniżenia opłat za zajęcie pasa drogowego dróg samorządowych, omawianą **propozycję należałoby ocenić negatywnie** jako przepis zachęcający do podwyższania wysokości stawek do dopuszczalnego maksimum, a następnie negocjowania z inwestorami warunków ich obniżenia w drodze odpowiedniej umowy, gdzie oczywistym skutkiem byłoby znaczne zwiększenie kosztów inwestycji lub rezygnacja z jej prowadzenia, a także konieczność zaangażowania w proces negocjacji.

- Przy założeniu wprowadzenia **zmian w art. 40 ust. 8 udp.** tj. obniżenia opłat za zajęcie pasa drogowego dróg samorządowych, omawiana **propozycja może służyć poprawie warunków inwestycji**, szczególnie na obszarach trudnych inwestycyjnie. Przy tym należałoby zastrzec, że inwestycja „zamienna” będzie polegała na realizacji infrastruktury telekomunikacyjnej w pasie drogowym w wynegocjowanym przez strony zakresie, tj. zakładającym np. podłączenie pierwotnie nieplanowanych przez inwestora lokalizacji, a nie na innej inwestycji poza pasem drogowym i obszarze spoza zakresu działania przedsiębiorcy telekomunikacyjnego (np. inwestycje zamienne w obiekty kubaturowe). Ponadto warto wyraźnie wskazać, że obniżenie stawki za zajęcie pasa drogowego w zamian za „inwestycję zamienną” może dotyczyć zarówno nowej jak i istniejącej już infrastruktury. Proponowana instytucja powinna zostać jednak uzupełniona o mechanizmy zabezpieczające przed dyskryminowaniem podmiotów nie uczestniczących w porozumieniu, a także przed zbytnią uznaniowością jednostek samorządu terytorialnego.

Postulujemy więc uwarunkowanie wprowadzenia omawianych zmian od skutecznego wprowadzenia zmiany w zakresie stawek opłat za zajęcie dróg samorządowych.

IV. Art. 6 – zmiany w ustawie o lasach

Wśród minimalnych wymagań, jakie powinna zawierać umowa w zakresie udostępnienia nieruchomości, wprowadzono m.in. wymóg zawarcia postanowienia regulującego rozliczenia z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania wzajemnych zobowiązań. Jest to element zbędny, albowiem do odpowiedzialność stron w tym zakresie można stosować zasady określone kodeksie cywilnym, a obowiązek ustalenia takich zasad przez strony umowy może być realną przeszkodą w uzgodnieniu umowy, wobec rozbieżnych interesów stron. Postulujemy jego usunięcie.

V. Art. 8 – zmiany w ustawie Prawo budowlane

1. Art. 3 pkt 3

W celu wyraźnego rozróżnienia między charakterem realizacji inwestycji w sieci bezprzewodowe postulujemy doprecyzowanie definicji budowli poprzez zastąpienie zwrotu „wolno stojący maszt antenowy”, zwrotem „wolno stojący (posadowiony na gruncie) maszt antenowy”. Przedmiotowa zmiana usunie praktyczne wątpliwości co do charakteru prawnego konstrukcji wsporczych realizowanych na istniejących obiektach budowlanych.

2. Art. 29 ust. 1 pkt 19a lit e

1.1. Proponowana zmiana może pomóc z występującymi w praktyce problemami z klasyfikacją zamierzeń inwestycyjnych polegających na budowie elementów sieci i infrastruktury telekomunikacyjnej jako sieci telekomunikacyjnej, mimo, iż dla ich realizacji obowiązuje inny tryb, tj. zgłoszenie (bez projektu budowlanego) lub brak zgłoszenia. W praktyce, funkcjonalne stosowanie pojęcia „sieć telekomunikacyjna” może organom służyć do kwalifikowania tak wszystkich elementów tej sieci oraz infrastruktury telekomunikacyjnej. Tymczasem „sieć telekomunikacyjna” to zgodnie z prawem

telekomunikacyjnym: „systemy transmisyjne oraz urządzenia komutacyjne lub przekierowujące, a także inne zasoby, w tym nieaktywne elementy sieci, które umożliwiają nadawanie, odbiór lub transmisję sygnałów za pomocą przewodów, fal radiowych, optycznych lub innych środków wykorzystujących energię elektromagnetyczną, niezależnie od ich rodzaju;”. Co do zasady więc usunięcie „zwolnienia z pozwolenia na budowę” dla sieci telekomunikacyjnej uznajemy za słuszne.

- 2.2. Niestety jednak, w związku z faktem, iż przepis ten funkcjonuje w prawie budowlanym od 2015 r., nasze obawy rodzi, że niektóre organy, mogą usunięcie zwrotu „sieć telekomunikacyjna” traktować jako istotną zmianę merytoryczną, która powinna być odczytywana jako usunięcie zwolnienia z uzyskania pozwolenia na budowę dla sieci telekomunikacyjnych. Tym samym, zamiast klasyfikować niektóre zamierzenia, jako budowę sieci telekomunikacyjnej, mogą uznawać, że z uwagi na brak zwolnienia wymagają one pozwolenia na budowę. Inaczej mówiąc, sieć telekomunikacyjna jako jedyna wśród określonych w obecnym pkt 19a sieci miałyby wymagać pozwolenia na budowę.
- 2.3. W pierwszej kolejności usunięcie zwolnienia dla „sieci telekomunikacyjnej” powinno zostać dodatkowo opisane w uzasadnieniu z wyraźnym podkreśleniem, że nie stanowi to zmiany merytorycznej oraz nie rodzi wyżej opisanych skutków.
- 2.4. Ewentualnie możliwe jest pozostawienie w pkt 19e sieci telekomunikacyjnej, przy czym trybem realizacji powinien być brak zgłoszenia, lecz w żadnym przypadku zgłoszenie z projektem budowlanym. W zakresie infrastruktury liniowej warto zauważyć, że najdalej idącą ingerencją w sferze budowlanej może być wykonanie kanalizacji kablowej, a ta nie wymaga projektu budowlanego.
- 2.5. Ponadto postulujemy doprecyzowanie zakresu zwolnienia dla podbudowy słupowej dla telekomunikacyjnych linii nadziemnych. Same linie nie wymagają pozwolenia ani zgłoszenia, istotne jest więc doprecyzowanie zwolnienia również dla podbudowy. Tym samym wnioskujemy o dodanie w ust. 1 pkt 20c w brzmieniu: „podbudowa słupowa dla linii telekomunikacyjnych”.

3. Art. 29 w ust. 1 pkt 27a

Dodany punkt 27a zwalnia z konieczności uzyskania pozwolenia budowlanego dla „sieci nowej generacji”.

Jest to rozwiązanie słuszne i pożądane. W praktyce jednak zwolnienie z pozwolenia budowlanego bywa przedmiotem dyskusji. Dla uniknięcia tego rodzaju wątpliwości istotne jest doprecyzowanie definicji „sieci nowej generacji”, o czym była mowa w uwadze wcześniejszej. W szczególności chodzi o to, że sieć 5G to nie tylko punkty dostępowe, ale również większe stacje.

4. Ad art. 30 ust. 3a pkt 1 (oświadczenie projektanta)

Projektowany przepis przewiduje, że do zgłoszenia robót budowlanych dołącza się oświadczenie uprawnionego projektanta o tym, że instalacja nie zalicza się do przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Dla takich przedsięwzięć nie jest wymagane sporządzanie raportu oddziaływania na środowisko. Dotychczasowa praktyka pokazuje, że przedstawiana przez inwestora dokumentacja w tym zakresie bywała przez organy architektoniczno-budowlane

kwestionowana, co komplikowało proces inwestycyjny i często prowadziło do długotrwałych sporów sądowych.

Celem projektowanej regulacji jest usunięcie wątpliwości organów architektoniczno-budowlanych poprzez wprowadzenie wymogu, aby było dołączane oświadczenie projektanta posiadającego odpowiednie uprawnienia.

Naszym zdaniem dla zapewnienia skuteczności projektowanej regulacji należy doprecyzować, że oświadczenie to jest wiążące w sprawie. Należy podkreślić, że oświadczenie jest sporządzane przez osobę przygotowaną merytorycznie, a poprawność przedstawionej „kwalifikacji środowiskowej” jest gwarantowana osobistą odpowiedzialnością projektanta związaną z dysponowaniem uprawnieniami zawodowymi.

Postulujemy by identyczne rozwiązanie zostało implementowane do robót budowlanych wymagających uprzedniego uzyskania pozwolenia na budowę. Przepisy w zakresie ochrony środowiska pozostają identyczne dla obydwu trybów budowy infrastruktury telekomunikacyjnej tj. na pozwolenie na budowę oraz na zgłoszenie robót budowlanych. Tym samym proponujemy następujący zapis:

3) w art. 33 ust. 2 po pkt 8 dodaje się pkt 9 w brzmieniu:

„9) w przypadku instalacji radiokomunikacyjnych - oświadczenie projektanta, posiadającego uprawnienia budowlane do projektowania w specjalności, o której mowa w art. 14 ust. 1 pkt 2 lub pkt 4 lit. a, że instalacja radiokomunikacyjna nie spełnia warunków, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 60 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r. poz. 2081).”

5. Ad art. 30 ust. 3a pkt 2 (graficzny rozkład pól elektromagnetycznych)

Projektowany przepis wymaga, aby do zgłoszenia budowlanego dotyczącego stacji bazowych był dołączany „graficzny rozkład pól elektromagnetycznych z projektowanej instalacji oraz już użytkowanych instalacji sporządzony z wykorzystaniem systemu” SI2PEM, którym ma być zbudowany i eksploatowany przez Instytut Łączności.

Projektowany przepis budzi istotne zastrzeżenia.

Po pierwsze kwestie emisji, ograniczeń z tym związanych i kontroli są regulowane w przepisach ochrony środowiska i znajdują się w kompetencji organów ochrony środowiska. W zakresie prawa budowlanego powinny pozostać aspekty budowlane. Mieszanie i dublowanie regulacji stoją w sprzeczności z celem projektowanej nowelizacji, którym, ma być ułatwienie wdrożenia 5G i znoszenie barier procesu inwestycyjnego w telekomunikacji.

Po drugie, ewentualna budowa modułu symulacyjnego systemu SI2PEM znajduje się dopiero w sferze zamierzeń. Możliwość jego wykorzystania w postępowaniach administracyjnych powinna zostać

oceniona po jego wdrożeniu. W tym samym czasie powinny zostać wprowadzone przepisy prowadzące do uproszczenia procedury, jeśli wyniki symulacyjne tego narzędzia będą wskazywać na spełnienie wymagań w zakresie dotrzymywania poziomów PEM w dopuszczalnych granicach.

Proponujemy zatem, aby na obecnym etapie nie wprowadzać projektowanego przepisu 30 ust. 3a pkt 2. Jednocześnie należy zauważyć, że nie zamyka to możliwości dobrowolnego dołączenia przez inwestora takiej analizy.

6. Art. 30 ust. 3a pkt 4 (postulat dodatkowej zmiany)

Proponujemy dodanie pkt 4 o następującej treści:

„4) zgłoszenie jest wykonywane dla zaprojektowanych parametrów konfiguracji instalacji radiokomunikacyjnej w jakiej ma rzeczywiście pracować ta instalacja”

Celem proponowanej zmiany jest przeciwdziałanie prowadzeniu ewentualnych postępowań środowiskowych w odniesieniu do maksymalnych parametrów stacji bazowych (moce, tilty), a jedynie o takie, jakie są realnie projektowane.

7. Art. 54 ust. 3:

Jest: „3) w art. 54 po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:”.

Powyższe wymaga skorygowania poprzez nadanie numeru 5) i przesunięciu tekstu w lewo, ponieważ jest to nowy punkt ustawy zmieniającej.

VI. Art. 11 – zmiany ustawy Prawo ochrony środowiska

1. Art. 122 ust. 2 pkt 1:

Przepis zawiera arbitralny podział limitów pola elektromagnetycznego na 2 kategorie:

„zróżnicowane poziomy pól elektromagnetycznych dla:

- a) **tereny** przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową,
- b) **miejsca** dostępnych dla ludności”

Co więcej przepis wymaga, aby limity dla tych 2 kategorii były zróżnicowane.

Omawiany przepis ma również obecnie takie samo brzmienie, jednak należy zauważyć, że w odnośnym rozporządzeniu nie wprowadzono wskazanego podziału w odniesieniu do częstotliwości radiowych – jest tylko dla 50 Hz, a więc częstotliwości sieci energetycznych.

W odniesieniu do linii energetycznych (zwłaszcza wyższych napięć) uzasadnione jest rozdzielanie terenu pod linię przesyłową i terenów pod zabudowę mieszkaniową. W przypadku stacji bazowych sytuacja jest odmienna, mniejsze stacje są instalowane również na budynkach mieszkalnych, a więc zawarte w przepisie rozróżnienie jest nieracjonalne. Chodzi po prostu o dochowanie poziomu PEM w miejscach dostępnych dla ludności. Potwierdza to zresztą treść odnośnego rozporządzenia, w którym dla częstotliwości radiowych nie ma takiego podziału.

Proponujemy zatem, aby z omawianego przepisu usunąć słowo „różnicowane, czyli punkt ten miałby następujące brzmienie:

„1) ~~zróżnicowane~~ poziomy pól elektromagnetycznych dla:

- a) terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową,
- b) miejsc dostępnych dla ludności;”

To czy poziomy będą zróżnicowane zależnie od częstotliwości i charakteru miejsca zostanie ustalone odpowiednio w rozporządzeniu.

2. Art. 122 ust. 2 pkt 3:

Jest:

„W rozporządzeniu (...) zostaną ustalone:

- 3) dopuszczalne wartości parametrów fizycznych, o których mowa w pkt 2, dla poszczególnych zakresów częstotliwości, do których odnoszą się poziomy pól elektromagnetycznych, **zgodnie** z wartościami granicznymi i poziomami odniesienia zawartymi w wytycznych organów Unii Europejskiej w sprawie ograniczenia narażenia ludności na pola elektromagnetyczne.”

Użyte w projekcie sformułowanie „zgodnie wartościami granicznymi i poziomami odniesienia” nie zapewnia oczekiwanej i zapowiadanej harmonizacji krajowych limitów z wartościami wskazanymi w Zaleceniu Rady 1999/519/EC z 12 lipca 1999 r.

Aktualne brzmienie projektowanego przepisu sugeruje, że to nie tyle krajowe limity mają być zgodne z zaleceniami unijnymi, co ich ustalanie. Aby zapewnić właściwą realizację zamierzonej harmonizacji należy użyć słowa „zgodne” zamiast „zgodnie” i wskazać dokument zawierający wartości odniesienia.

Z tego powodu proponujemy nadanie omawianemu punktowi następującego brzmienia:

„3) dopuszczalne wartości parametrów fizycznych, o których mowa w pkt 2, zgodne z poziomami odniesienia wskazanymi w Zaleceniu Rady 1999/519/EC z 12 lipca 1999 r.”.

Ponadto naszym zdaniem fragment „dla poszczególnych zakresów częstotliwości, do których odnoszą się poziomy pól elektromagnetycznych” jest zbędny (nie wnosi nic do omawianej regulacji) i dlatego proponujemy jego usunięcie.

3. Art. 122 ust. 3 pkt 1:

Jest:

„Sposoby sprawdzania dotrzymania poziomów, o których mowa w ust. 1, określone zostaną przez wskazanie metod:

- 1) wykonywania pomiarów szerokopasmowych i wąskopasmowych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku dla poszczególnych zakresów częstotliwości...”

Powyższy zapis wprowadza do istniejącego przepisu dodatkowy fragment: „szerokopasmowych i wąskopasmowych”. Projektowana zmiana budzi istotne zastrzeżenia.

Na wstępie warto zauważyć, że nigdzie nie zostały zdefiniowane pojęcia „pomiarów szerokopasmowych” czy też „pomiarów wąskopasmowych”. Wprawdzie określenia te funkcjonują w praktyce, ale mają one różne znaczenie, zależne od konkretnego kontekstu.

Niezależnie od tego należy podkreślić, że ustawa nie jest właściwym miejscem do ustalania szczegółów metod pomiarowych – w tym celu jest wydawane jest przecież odpowiednie rozporządzenie. To w tym akcie powinna zostać sprecyzowana (i podlegać aktualizacji) metodyka pomiarowa właściwa dla przedmiotu badania.

Ponadto trzeba wskazać, że został użyty nieodpowiedni spójnik „i”. Na tym poziomie przepisów nie można zakładać, że dana emisja ma być obligatoryjnie badana dwoma metodami. To w rozporządzeniu zostaną ustalone adekwatne sposoby pomiaru i postępowania.

Niezależnie od powyższego należy podkreślić, że metody pomiaru określone w obecnie obowiązującym rozporządzeniu nie są zgodne z normami i zaleceniami międzynarodowymi, w szczególności z odnośną normą IEC (International Electrotechnical Commission, Międzynarodowa Komisja Elektrotechniczna) – norma 62232, dokument 62669. Krajowa metodyka nie przystaje nie tylko do sieci 5G, ale nawet do współczesnych systemów bezprzewodowych 3G i 4G. Należy zauważyć, że w ramach międzynarodowych organizacji normalizacyjnych trwają intensywne prace teoretyczne i badawcze nad ustaleniem nowego podejścia metrologicznego, adekwatnego do systemów 5G.

Z tego powodu uzasadnione jest wskazanie w omawianym przepisie ustawowym, że metodyka pomiarów PEM powinna być zgodna z podstawowymi unormowaniami międzynarodowymi.

Biorąc pod uwagę powyższe proponujemy:

a) nie wprowadzać zmiany do omawianego przepisu art. 122 ust. 3 pkt 1 (polegającej na dodaniu słów „szerokopasmowych i wąskopasmowych”);

b) uzupełnić zdanie wprowadzające poprzez odesłanie do norm międzynarodowych, np. nadając następujące brzmienie:

„Sposoby sprawdzania dotrzymania poziomów, o których mowa w ust. 1, określone zostaną przez wskazanie, zgodnych z normami Międzynarodowej Komisji Elektrotechnicznej, metod:”.

4. Art. 122a ust. 1 (dodatkowy postulat)

Jest:

„Art. 122a. 1. Prowadzący instalację oraz użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne, które są stacjami elektroenergetycznymi lub napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi o napięciu znamionowym nie niższym niż 110 kV, lub instalacjami radiokomunikacyjnymi, radionawigacyjnymi lub radiolokacyjnymi, emitującymi pola elektromagnetyczne, których równoważna moc promieniowana izotropowo wynosi nie mniej niż

15 W, emitującymi pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz, są obowiązani do wykonania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku:

- 1) bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji
- 2) każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy instalacji lub urządzenia, w tym zmiany spowodowanej zmianami w wyposażeniu instalacji lub urządzenia, o ile zmiany te mogą mieć wpływ na zmianę poziomów pól elektromagnetycznych, których źródłem jest instalacja lub urządzenie.”

Powyższy przepis określa obowiązek wykonywania pomiarów pól elektromagnetycznych dla linii energetycznych i urządzeń radiowych. Pomiary muszą być wykonywane bezpośrednio po uruchomieniu instalacji i po każdej zmianie wpływającej na parametry radiowe. Należy zauważyć, że pomiary takie są pracochłonne, a ponadto mogą zostać wykonane tylko przy dobrych warunkach pogodowych (temperatura, wilgotność). Z tego ostatniego powodu uruchomienie urządzenia może się opóźnić nawet o wiele tygodni.

W odniesieniu do urządzeń radiowych obowiązek obejmuje wszystkie urządzenia, których zastępcza moc promieniowana izotropowo jest większa od 15 W.

Do tej pory konkretna wartość powyższej granicy nie miała szczególnie dużego znaczenia, ponieważ w sieciach komórkowych nie stosowano na większą skalę urządzeń sieciowych o mocy promieniowanej bliskiej 15 W – stosowano albo stacje bazowe o mocy dużo większej, albo urządzenia o bardzo małej mocy, jak tzw. femtokomórki.

Obecnie, wobec rosnącej roli w nowoczesnych sieciach tzw. small-cells, omawiana wartość graniczna staje się istotna. Proponujemy zatem zmianę tej wartości na 50 W, tak aby objąć zwolnieniem z obowiązku wykonywania kompleksowych pomiarów urządzenia typu small-cell, co będzie zgodne z intencją analizowanego przepisu.

Warto przypomnieć, że równoważna moc promieniowana izotropowo jest parametrem teoretycznym (co znajduje odzwierciedlenie w samej nazwie – moc równoważna lub zastępcza), a jej wartość jest z natury większa (i to zazwyczaj znacznie) od faktycznej mocy wyjściowej nadajnika. Przy jej obliczaniu powiększa się moc wyjściową urządzenia o zysk kierunkowy anteny. Stąd przy mocy wyjściowej urządzenia rzędu 5 W, równoważna moc promieniowana izotropowo, nawet dla prostych anten, wyniesie kilkadziesiąt watów.

Z tego powodu uzasadnione i racjonalne jest przesunięcie granicy z 15 W do – na przykład – 50 W.

5. Art.122a ust. 1 pkt 3

W dodanym punkcie określono obowiązek wykonania pomiarów PEM „každorazowo w przypadku zmiany istniejącego zagospodarowania i zabudowy nieruchomości skutkującej zmianami w występowaniu miejsc dostępnych dla ludności w otoczeniu instalacji lub otoczenia”. Należy zauważyć, że operatorzy mogą nie zawsze posiadać aktualną wiedzę co do zmian w zagospodarowaniu i zabudowie

nieruchomości w otoczeniu ich instalacji. Z tego powodu przepis wymaga doprecyzowania w ten sposób, aby wykonanie pomiaru było wymagane na pisemny wniosek właściciela lub zarządcy nieruchomości wybudowanej w tym otoczeniu.

Postulujemy zatem dodanie na końcu punktu: „(..) *na pisemny wniosek właściciela lub zarządcy nieruchomości, na której nastąpiła zamiana.*”

6. Art. 122a ust. 2a

Jako konsekwencję przedstawionej powyżej propozycji dotyczącej ust. 1 w art. 122a w zakresie zmiany wartości granicznej 15 W na 50 W, proponujemy analogiczną zmianę w projektowanym ust. 2a oraz w pozostałych przepisach odwołujących się do tej wartości.

7. Art. 152 ust. 2 pkt 9

Art. 152 POŚ dotyczy zgłoszenia instalacji organowi ochrony środowiska. Zgodnie z ust. 4 tego art. rozpoczęcie eksploatacji może nastąpić dopiero po zgłoszeniu (a nawet po upływie określonego czasu od zgłoszenia). Tymczasem według projektowanego przepisu zawartego w pkt 9 ust. 2 tego samego artykułu do zgłoszenia należy załączyć wyniki pomiarów, które powinny zostać wykonane „po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia” (art. 122a ust. 2).

Warto usunąć tę niespójność legislacyjną. Zgodnie z zamierzoną regulacją pomiary instalacji radiokomunikacyjnej mają być wykonane przed dokonaniem zgłoszenia, a więc przed przystąpieniem do użytkowania (stację bazową włącza się na czas wykonywania pomiarów, po czym zostaje ona wyłączona i trwa oczekiwanie na brak sprzeciwu).

W związku z powyższym proponuje się zmianę brzmienia art. 122a ust. 1 pkt 1 z obecnego „bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia” na „bezpośrednio przed rozpoczęciem użytkowania instalacji lub urządzenia”.

8. Art. 152b ust. 4 oraz następne

Przewidziana w przepisie zmiana dotyczy wprowadzenia możliwości przedstawiania uwag w ramach procedury zgłoszeniowej opisanej w art. 152 POŚ. Jak należy rozumieć ma ona dotyczyć umożliwienia szerszego wysłuchania lokalnej społeczności reprezentowanej przez organizację społeczną w zakresie potencjalnych przesłanek zgłoszenia sprzeciwu przez organ administracji.

Sygnalizujemy, że przedmiotowy przepis może w praktyce być wykorzystywany przez organizacje zajmujące się udziałem w postępowaniach środowiskowych i pozostałych etapach procesu inwestycyjnego do blokowania lub opóźniania realizacji inwestycji, a tryb zgłoszeniowy w praktyce utraci swój uproszczony charakter i będzie skutkował koniecznością rozstrzygnięcia przez organ treści zgłoszenia, przedstawionych do niego uwag, a także ewentualnej odpowiedzi inwestora. W szczególności bezprzedmiotowy będzie projektowany ust. 4a traktujący o możliwości wydania przez organ wcześniejszego zaświadczenia o braku podstaw do zgłoszenia.

W naszej ocenie to przede wszystkim organy administracji publicznej powinny rozstrzygać w przedmiotowych sprawach – w sposób pełny, obiektywny i wolny od wszelkich nacisków, biorąc pod uwagę wszelkie obowiązujące przepisy prawa i uwzględniając potencjalne zagrożenia.

VII. Art. 14 – zmiany w ustawie prawo telekomunikacyjne

1. Art. 2 pkt 27b lit. a

Przedmiotowa zmiana polega na usunięciu z zakresu definicji przyłącza kanalizacji kablowej oraz wprowadzeniu pojęcia linii umieszczonej w kanalizacji kablowej.

W naszej ocenie zmiana ta może budzić wątpliwości z kilku powodów:

- aktualnie przyłącza realizowane są głównie w formie kanalizacji kablowej z umieszczanym w niej później kablem lub jako przyłącza napowietrzne;
- nie jest jasne czy kanalizacja w ogóle będzie wchodziła w zakres przyłącza nawet jeśli wykonywana jest w ramach zakresu „kabla zainstalowanego w kanalizacji kablowej”, podczas gdy kanalizacja w każdym przypadku powinna być zaliczana do kategorii przyłącza jeśli zawarta jest na odcinku o którym mowa w definicji;
- na zamiar pozostawienia kanalizacji kablowej w zakresie przyłącza wskazuje fakt użycia zwrotu „kabla zainstalowanego w kanalizacji kablowej”, ponieważ w innym przypadku jego użycie byłoby zbędne, albowiem linia podziemna może być zrealizowana wyłącznie, jako umieszczona bezpośrednio w ziemi lub umieszczona w kanalizacji;
- nie jest jasne, w jaki sposób planowana zmiana miałaby służyć wsparciu rozwoju sieci telekomunikacyjnych;
- poza powyższym wprowadzenie zmiany w PT będzie skutkowało niespójnością przepisów prawa administracyjnego materialnego, przy czym na potrzeby procesu budowlanego kluczowa pozostawać będzie wciąż definicja zawarta w rozporządzeniu o warunkach technicznych jakim powinny odpowiadać telekomunikacyjne i obiekty budowlane, która wskazuje wprost, że przyłączem jest również kanalizacja kablowa.

Biorąc to pod uwagę postulujemy rezygnację z wprowadzania ww. zmiany.

2. Art. 57a ust. 5

Wraz z wprowadzeniem możliwości zawarcia umowy o zapewnienie przyłączenia do publicznej sieci telekomunikacyjnej w ust. 5 wprowadzono obowiązek zaadresowany dla dostawców usług dot. publikowania na swojej stronie internetowej regulaminu świadczenia usług w zakresie zapewnienia przyłączenia do publicznej sieci telekomunikacyjnej. Wydaje się, że taki obowiązek może być w praktyce dość uciążliwy, ponieważ może nie być możliwe ustalenie ogólnych zasad do wszystkich przypadków. Postulujemy doprecyzowanie, że obowiązek aktualizuje się wyłącznie wobec przedsiębiorców faktycznie

świadczących usługę przyłączenia na tych warunkach, a nie wszystkich przedsiębiorców telekomunikacyjnych.

3. Art. 209 pkt 33

Wydaje się, że nakładanie kar na przedsiębiorców telekomunikacyjnych za eksploatację urządzeń radiowych niezgodne z wpisem do rejestru urządzeń jest zbyt rygorystyczne zwłaszcza bez wcześniejszego ostrzeżenia ze strony Prezesa UKE.

Postulujemy wykreślenie projektowanego pkt 33 bądź jego uzupełnienie:

„ 33) eksploatuje urządzenia radiowe niezgodnie z wpisem do rejestru urządzeń, pomimo wcześniejszego pisemnego upomnienia ze strony Prezesa UKE, o którym mowa w art. 144 c ust. 1 albo decyzją, o której mowa w art. 144 a lub 144 b.”.

VIII. Przepisy wprowadzające, przejściowe i o wejściu w życie

1. Art. 29 pkt 2

Sygnalizujemy błędne odwołanie do art. 7 zamiast do art. 11 ustawy zmieniającej.

Jednocześnie pragniemy zwrócić uwagę, iż okres przewidziany na wydanie odpowiedniego aktu wykonawczego jest zbyt długi biorąc pod uwagę, iż do końca 2020 r., zgodnie przyjętym celem zapewnienia, aby w każdym państwie członkowskim przynajmniej jedno miasto było objęte komercyjną, w pełni funkcjonalną siecią 5G umożliwiającą świadczenie usług. Bez zmiany obecnych dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych może okazać się niemożliwa realizacja tego celu. W celu realnego wpływu zmienianych przepisów na realizację wskazanego celu takie zmiany powinny zostać wprowadzone najpóźniej do 30 maja 2019 roku. Tym samym proponujemy odpowiednią modyfikację brzmienia przepisu.

2. Art. 30

Należy dostosować numerację tj. zamiast art. 7 wskazać art. 8 oraz zamiast art. 8 wskazać art. 11.

IX. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (dodatkowy postulat)

Proponowana zmiana ma związek ze zmianą proponowaną w art. 30 ust. 3a pkt 1 ustawy – Prawo ochrony środowiska.

W par. 3 ust. 1 pkt 8 ostatni akapit powinien otrzymać brzmienie *„...- przy czym równoważną moc promieniowaną izotropowo wyznacza się dla pojedynczej anteny także w przypadku, gdy na terenie tego samego zakładu lub obiektu znajduje się realizowana lub zrealizowana inna instalacja radiokomunikacyjna, radionawigacyjna lub radiolokacyjna, z pominięciem art. 3 ust. 2 punkt 3) - miejsca dostępne dla ludności wyznacza się zgodnie z art. 124 ust 2 ustawy Prawo Ochrony Środowiska w oparciu o projektowane parametry instalacji.”*

X. Dodatkowe postulaty w zakresie „paperless”

Propozycje zmian w zakresie zawierania i zmiany umów w ustawie Prawo telekomunikacyjne.

1. art. 59 oraz 61 ust. 4 - kwestia ograniczenia zastosowania trwałego nośnika i konieczność przekazywania Abonentowi regulaminów i cenników tylko w formie odpowiadającej zawartej umowie (Regulacje dla nowych umów)

Obowiązujące od 12 grudnia 2018 r. znowelizowane przepisy nakazują przekazywanie regulaminu i cennika, a więc dominującej części dokumentów przekazywanych Klientowi (stanowiących nawet ok. 30-70 stron) tylko w formie w jakiej została zawarta umowa, niezależnie od oczekiwań czy żądania Klienta. Tym samym, jeśli umowa jest zawarta na papierze to Klient nie może otrzymać tych dokumentów e-mailem, jako pdf, na CD, pendrive, czy innym trwałym nośniku, nawet jeżeli taka postać otrzymania i przechowywania załączników do umowy jest przez niego preferowana, bo zawsze operator jest zobowiązany przekazać je w formie pisemnej. Wprowadzona zmiana *de facto* zwiększa ilości papieru przekazywanego Klientowi przy zawarciu umowy nawet niezależnie od wyraźnej odmiennej jego intencji.

Proponujemy wykreślenie zarówno z art. 59 ust. 1, jak i art. 61 ust. 4 PT, określenia „... w postaci odpowiadającej formie w jakiej zawarta została umowa”, a także słowa „każde”.

Zmiana polega na usunięciu formy przypisanej do umowy dla przekazania wzorców umownych, jakimi są regulaminy i cenniki. Obecnie obowiązująca modyfikacja praktycznego zastosowania trwałego nośnika – odmienna od obowiązującej w ustawie o prawach konsumenta – stawia przedsiębiorców telekomunikacyjnych w gorszej sytuacji od innych uczestników rynku. Istotą trwałego nośnika, w przypadku jego stosowania, może być niezależność jego formy czy postaci od formy czy postaci umowy. Takie rozwiązanie daje przedsiębiorcom możliwość tworzenia nowoczesnych rozwiązań w zakresie obsługi Klientów. Związanie trwałego nośnika z formą / postacią umowy będzie rozwiązaniem bardzo negatywnie wpływającym na obecnie funkcjonujące systemy obsługi Klientów.

Ponadto warto również wykreślić słowo „każde”, gdyż zgodnie z brzmieniem przedmiotowych artykułów regulamin i cennik muszą zostać dostarczone Abonentowi przy zawarciu umowy. Wprowadzanie słowa „każde” żądanie może sprawić, iż operator nie będzie mógł odmówić w żadnej sytuacji (nawet uporczywego działania) wydania wielokrotnego tych samych dokumentów na papierze, a które zostały już dostarczone Abonentowi. Taka regulacja wydaje się nadmiarowa, zarówno z perspektywy przepisów PT, jak i UPK.

Propozycja zmiany:

Art. 59. 1. Dostawca publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych określający w regulaminie świadczenia publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych dane, o których mowa w art. 56 ust. 3 pkt 6-8 lub 10-21, jest obowiązany podać ten regulamin do publicznej wiadomości poprzez publikację na swojej stronie internetowej i dostarczać nieodpłatnie abonentowi będącemu stroną umowy zawartej w formie pisemnej, elektronicznej lub dokumentowej, najpóźniej wraz z umową o świadczenie publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych, w tym o zapewnienie

przyłączenia do publicznej sieci telekomunikacyjnej, na trwałym nośniku ~~w postaci odpowiadającej formie, w jakiej zawarta została umowa~~, a także na ~~każde~~ jego żądanie, na piśmie na wskazany adres korespondencyjny lub drogą elektroniczną.

Art. 61. 4. Dostawca publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych jest obowiązany podać cennik do publicznej wiadomości poprzez publikację na swojej stronie internetowej i dostarczać nieodpłatnie abonentowi będącemu stroną umowy zawartej w formie pisemnej, elektronicznej lub dokumentowej najpóźniej wraz z umową o świadczenie publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych, w tym o zapewnienie przyłączenia do publicznej sieci telekomunikacyjnej, na trwałym nośniku ~~w postaci odpowiadającej formie, w jakiej zawarta została umowa~~, a także na ~~każde~~ jego żądanie, na piśmie na wskazany adres korespondencyjny lub drogą elektroniczną.

2. art. 60a ust. 1, 1b i 1c oraz art. 61 ust 5, 5a i 5b - kwestia ograniczenia zastosowania trwałego nośnika i konieczność przekazywania Abonentowi regulaminów i cenników tylko w formie odpowiadającej zawartej umowie (Regulacje dla umów zmieniających)

Znowelizowane przepisy przewidują obowiązek powiadomienia abonenta o proponowanych zmianach wzorców umownych w postaci odpowiadającej formie w jakiej zawarta została umowa – takie rozwiązanie powoduje, że w praktyce przedsiębiorcy, jak i klienci, nadal będą zobowiązani do stosowania w dużych ilościach papieru.

Istotne jest więc, aby nie ograniczać w sektorze telekomunikacyjnym możliwości wykorzystania trwałego nośnika. Znane z innych sektorów dostarczanie zmian we wzorcach umownych np. na płytach CD lub innych trwałych nośnikach wydaje się właściwym kierunkiem zmniejszającym ilość korespondencji papierowej oraz uelastyczniających proces. Kwestię nieprzesądzenia postaci regulaminu i cennika (również uwagi do art. 59 ust. 1 oraz) oraz dążąc do uproszczenia regulacji proponujemy poniższe brzmienie, które w naszej ocenie w żaden sposób nie wpływa na stopień ochrony abonentów.

Przyjmując tę wersję zasadne jest usunięcie ust. 1c (dla regulaminów) oraz 5b (dla cenników), ponieważ ust. 1b i 5a zapewniają zawsze możliwość otrzymania wersji papierowej na żądanie Klienta. Ponadto w praktyce, operator będzie mógł użyć trwałego nośnika innego niż papier tylko np. w przypadku podania przez abonenta adresu e-mail, gdy nie będzie dysponował takim adresem pozostanie jako trwały nośnik w postaci papieru, ale także płyty CD lub pendriva. W przypadku użytkowników prepaid, będzie możliwość zastosowania trwałego nośnika adekwatnego do podanego przez Abonenta adresu - *zgodnie z art. 60a ust. 1a*.

Propozycja zmiany:

Art. 60a ust. 1, 1b i 1c – dostarczanie regulaminów w przypadku zmian:

1. Dostawca publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych:

- 1) ~~doręcza~~ dostarcza abonentowi będącemu stroną umowy zawartej w formie pisemnej, elektronicznej lub dokumentowej treść każdej proponowanej zmiany warunków umowy, w tym określonych w regulaminie świadczenia publicznie dostępnych usług

telekomunikacyjnych, na trwałym nośniku ~~w postaci odpowiadającej formie w jakiej zawarta została umowa~~, chyba że abonent złożył żądanie określone w ust. 1b ~~lub 1c~~,

2) ~~doręcza na piśmie~~ dostarcza na trwałym nośniku abonentowi niebędącemu stroną umowy zawartej w formie pisemnej, elektronicznej lub dokumentowej, który udostępnił adres ~~korespondencyjny~~ zgodnie z ust. 1a, na ten adres, treść każdej proponowanej zmiany warunków umowy określonych w regulaminie świadczenia publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych, ~~chyba że abonent złożył żądanie~~

~~określone w ust. 1b~~, oraz

3) podaje do publicznej wiadomości poprzez publikację na swojej stronie internetowej treść każdej proponowanej zmiany warunków umowy określonych w regulaminie świadczenia publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych

- z wyprzedzeniem co najmniej jednego miesiąca przed wprowadzeniem tych zmian w życie. Okres ten może być krótszy, jeśli publikacja aktu prawnego, z którego wynika konieczność wprowadzenia zmian następuje z wyprzedzeniem krótszym niż miesiąc przed jego wejściem w życie lub okres taki wynika z decyzji Prezesa UKE. Jednocześnie abonent powinien zostać poinformowany o prawie wypowiedzenia umowy w przypadku braku akceptacji tych zmian, przy czym termin na realizację tego prawa nie może być krótszy niż do dnia wejścia tych zmian w życie.

1a. Abonent niebędący stroną umowy zawartej w formie pisemnej, elektronicznej lub dokumentowej w celu otrzymywania, w określonych w ustawie przypadkach, informacji i zawiadomień, może udostępnić adres korespondencyjny, adres poczty elektronicznej lub adres elektroniczny podobnego środka porozumiewania się na odległość, o ile dostawca usług umożliwia korzystanie z takiego środka.

~~1b. Na żądanie abonenta, który udostępnił adres poczty elektronicznej lub adres elektroniczny podobnego środka porozumiewania się na odległość, o których mowa w ust. 1a, dostawca publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych dostarcza treść każdej proponowanej zmiany warunków umowy, w tym określonych w regulaminie świadczenia publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych, na wskazany przez abonenta adres poczty elektronicznej lub za pomocą podobnego środka porozumiewania się na odległość.~~

1c. Na żądanie abonenta będącego stroną umowy zawartej w formie **pisemnej**, elektronicznej lub dokumentowej dostawca publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych dostarcza treść każdej proponowanej zmiany warunków umowy, w tym określonych w regulaminie świadczenia publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych, na piśmie na wskazany adres korespondencyjny.

Art. 61 ust 5, 5a i 5b PT - dostarczanie cenników w przypadku zmian:

„5. Dostawca publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych:

1) ~~doręcza dostarcza~~ abonentowi będącemu stroną umowy zawartej w formie pisemnej, elektronicznej lub dokumentowej treść każdej proponowanej zmiany w cenniku ~~na trwałym nośniku w postaci odpowiadającej formie w jakiej zawarta została umowa,~~ chyba że abonent złożył żądanie określone w ust. 5a ~~lub 5b,~~

2) ~~doręcza dostarcza na trwałym nośniku~~ abonentowi niebędącemu stroną umowy zawartej w formie pisemnej, elektronicznej lub dokumentowej, który udostępnił adres ~~korespondencyjny~~ zgodnie z art. 60a ust. 1a, na ten adres, treść każdej proponowanej zmiany w cenniku, ~~chyba że abonent złożył żądanie określone w ust. 5a,~~ oraz

3) podaje do publicznej wiadomości poprzez publikację na swojej stronie internetowej treść każdej proponowanej zmiany w cenniku

- z wyprzedzeniem co najmniej jednego miesiąca przed wprowadzeniem tych zmian w życie. Okres ten może być krótszy, jeśli publikacja aktu prawnego, z którego wynika konieczność wprowadzenia zmian następuje z wyprzedzeniem krótszym niż miesiąc przed jego wejściem w życie lub okres taki wynika z decyzji Prezesa UKE. Jednocześnie abonent powinien zostać poinformowany o prawie wypowiedzenia umowy w przypadku braku akceptacji zmiany w cenniku, przy czym termin na realizację tego prawa nie może być krótszy niż do dnia wejścia tej zmiany w życie.

~~5a. Na żądanie abonenta, który udostępnił adres poczty elektronicznej lub adres elektroniczny podobnego środka porozumiewania się na odległość, o których mowa w art. 60a ust. 1a, dostawca publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych dostarcza treść każdej proponowanej zmiany w cenniku, drogą elektroniczną na wskazany przez abonenta adres poczty elektronicznej, lub za pomocą podobnego środka porozumiewania się na odległość.~~

5b. Na żądanie abonenta będącego stroną umowy zawartej w formie ~~pisemnej, elektronicznej~~ lub dokumentowej, dostawca publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych dostarcza treść każdej proponowanej zmiany w cenniku na piśmie na wskazany adres korespondencyjny.